

Redaktör:
Annika Hellner
ps@di.se
08-573 650 00

INTE KLOK. I den nya pjäsen "Churchill var inte heller klok" tar dramatikern Gunilla Boëthius upp det faktum att personer med olika former av diagnoser har en viktig roll att fylla på arbetsmarknaden.

Arbetsgivarnas diagnos

Funktionsnedsatta utmanar i Gunilla Boëthius nya pjäs

I pjäsen "Churchill var inte heller klok" visar dramatikern Gunilla Boëthius hur både produktivitet och trivsel kan öka i företag som anställer människor med funktionsnedsättning.

"Autister kan vara bättre lämpade för precisionsarbete än många andra, till exempel. De behövs, ta mig fan", säger hon.

"En väldigt speciell person. Bipolär inser man nu. En psykisk sjukdom som passade väldigt bra i det läget England befann sig. Fruktansvärda depressioner, men dess- emellan, vilken kraft! När Hitler bombade landet sönder och samman, alla och alla ville ge upp och ge sig – sa Churchill ensam nej: jag lovar er blod, svett och tårar, men seger! Tur för England att han inte var klok."

Så lyder en replik ur pjäsen "Churchill var inte heller klok" som är på turné i Sverige, Norge och Finland. I morgon

kommer den till Öckerö, för att därefter spelas i Västsverige resten av veckan.

Sedan 2003 turnerar Östra teatern med utbildningspjäser för att öka kunskapen om de funktionsnedsattas villkor.

Gunilla Boëthius har själv en 29-årig son som har högfungerande autism med en liten mental retardation, vilket tidigare kallades Aspergers syndrom.

"När ens barn får en sådan diagnos är det det mest skakande ögonblicket i ens liv. När en skådespelerska som också hade ett barn med diagnos föreslog att vi skulle göra en pjäs om det insåg jag att det skulle bli bra teater", säger hon en aning krasst.

En ny tid ger nya förutsättningar

Sedan dess har det hunnit bli fem pjäser som tar upp olika skeden i livet, där den senaste fokuserar på arbetslivet.

Arbetslösheten bland funktionsnedsatta har ökat från 50 till 56 procent de senaste fem åren. I den gruppen ingår personer med både fysiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

"I absoluta tal pratar vi om hundra-

Di Fakta

Gunilla Boëthius

■ **Ålder:** 68 år.

■ **Familj:** Gift med författaren och översättaren Per Holmer, två vuxna söner.

■ **Bor:** På Södermalm i Stockholm.

■ **Bakgrund:** Började som journalist, debuterade som dramatiker i början av 1980-talet. Har bland annat skrivit "Kvinnan som gifte sig med en kalkon" och "Jordpojken".

tusentals människor som inget hellre vill än att få ett jobb", säger Gunilla Boëthius.

Hon tror att de dramatiska talen beror mer på okunskap än illvilja. Arbetsgivarna utgår ifrån att det är krångligt och besvärligt att anställa funktionsnedsatta.

"Vi lever i en tid av vinstmaximering och effektivitetskrav. Då blir staketen mellan arbetslivet och funktionsnedsatta högre", säger hon.

På ett ställe i pjäsen säger en handläggare på Arbetsförmedlingen:

"Vet han inte vad funktionsnedsattas liv går ut på? Väntan: på att kodas, utredas, kartläggas och bedömas. På att få tillgång till våra program och våra metoder. På bidrag som godkänns eller avslås. På handläggare, konsulent, kurator, läkare och psykiater, a-kassa, habilitering, försäkringskassa osv, osv, ..."

Hög andel av de anställda

Max Hamburgerrestauranger är ett företag som går mot trenden när det gäller funktionsnedsatta. I tio år har bolaget arbetat systematiskt för att bereda plats för dem i företaget.

I genomsnitt jobbar två funktionsnedsatta på varje restaurang. Sammanlagt är de 200 personer, av totalt 1700 anställda.

"Det ligger även i vårt intresse. Det föds allt färre barn, och vi behöver arbetskraft i våra restauranger", säger Pär Larshans, hållbarhetschef på Max.

Företaget inledde med att lansera en ledarskapsutbildning för sina linjechefer.

"Vi började med att arbeta med restaurangchefernas rädsla för det främmande. Vi har fokuserat på att stärka deras självkänsla och att öka deras kunskap om olika diagnoser", säger han och påpekar att en person med exempelvis adhd, som blir stimulerad av en uppgift, kan jobba närapå hur länge som helst.

En lönsam tanke

Enligt Pär Larshans har omsättning och vinst ökat i företaget sedan projektet startades, liksom den interna stoltheten.

"Våra anställda tycker att det är värdefullt att få bidra till ett bättre samhälle."

Pär Larshans finns med som en rollfigur i Gunilla Boëthius senaste pjäs. Det gör även Claes Nilsson, serveringsvärd

FOTO: URBAN WEDIN

stavas ofta rädsla

på Max i Skellefteå sedan elva år tillbaka.

Han är 31 år och har en mindre utvecklingsstörning som gör att vissa saker tar lite extra tid för honom. Trots det blev han utsedd till Årets medarbetare i Max 2014.

”Han är oerhört lojal, han är aldrig sjuk och han värvar stamgäster med sitt glada och trevliga sätt att vara. Han får gästerna att trivas”, säger Joakim Lindström, restaurangchef på Max i Skellefteå.

Claes Nilsson tycker att det är extra kul när folk han har varit i kontakt med kommer tillbaka, kanske redan dagen därpå, med familj eller vänner.

”För ett par veckor sedan fick jag ’Dagens applåd’ av en gäst på sistasidan i tidningen Norran”, berättar han.

Pjäsens rollfigurer har diagnoser

Enligt Gunilla Boëthius var Claes Nilsson och Max ett av de roliga exemplen hon hittade när hon gjorde research inför pjäsen, men de är ändå droppar i havet.

En av de andra rollfigurerna, som kallas Hanna, har adhd och bränner ständigt ut sig.

”Dessutom orkar inte arbetskamraterna med henne eftersom hon alltid säger vad hon tycker utan att linda in det. För den som har adhd kan det vara lätt

ERKÄNNANDE. Tidigare i år utsågs Claes Nilsson till Årets medarbetare inom Max Hamburgerrestauranger.

att få jobb, men svårt att behålla det”, säger Gunilla Boëthius.

Rollfiguren Jonas är autist och står inte ut med höga ljud. Han förstår inga sociala koder och bråkar med kollegerna när han inte klarar av att vara i grupp.

”Det krävs mycket stöd för att en sådan kille ska fungera på en arbetsplats. Man ska inte dölja att det kan vara jobbigt. Men det är också berikande och underbart”, säger Gunilla Boëthius.

Hennes egen son fick sin första dia-

Di Fakta

Östra Teatern

■ **En teaterförening** från Stockholm som belyser funktionsnedsatta människors situation.

■ **Samarbetar** med kommuner, landsting, företag, intresseorganisationer, universitet och museer.

■ **Turnerar** med ”Churchill var inte heller klok” som är en fristående fortsättning på fyra tidigare pjäser: ”När lillan kom till jorden”, ”Mohikan med vita strumpor”, ”Boogie för benlösa” och ”Autist javisst!”.

■ **De fyra första** pjäserna har setts av uppskattningsvis 70 000 personer.

Källa: Östra teatern

RESURSSLÖSERI. Hela 56 procent av de funktionsnedsatta stängs ute från arbetsmarknaden på grund av okunskap och fördomar, enligt Gunilla Boëthius.

FOTO: FILIP ERLIND

”Dagens applåd” i tidningen Norran den 10 mars i år.

Di Konst & auktion

KARIN GRUNDBERG WOLODARSKI

karin.grundberg@di.se

08-573 651 09

Exklusiviteten skapar snacket

På torsdag slår konstmässan Market upp sina dörrar. I år lär det inte bli lika trångt för besökarna med tanke på att det fyra dagar långa evenemanget äger rum på Liljevalchs konsthall på Djurgården, och inte som i fjol på Konstakademien på Fredsgatan 12.

Det är ett ypperligt tillfälle att snabbt få sig en överblick över den nordiska konstscenen och det aktuella utbudet. De deltagande gallerierna, som har granskats av en särskild uttagningskommitté, håller en hög nivå. Priserna på de utställda verken varierar från högt till något mer rimliga nivåer.

”Vip, vip, vip är vad gallerier ägnar sig åt för att skapa buzz, buzz, buzz.”

Bland höjdpunkterna på mässan finns Cecilia Hillströms galleri, som bland annat visar några nyproducerade verk av Clay Ketter. Konstnären ställs även ut på det faktiska galleriet på Hälsingegatan i Stockholm, mellan den 5 april och 10 maj. Svensk-amerikanen, som ofta gjort konst av vardagliga föremål, fick sitt genombrott i slutet av 1990-talet. Han befäste sin position i och med separatutställningen på Moderna museet 2009. Men med berömmelsen har priserna också klättrat. Ketterverken som kan beskådas på Market kostar mellan 100 000 och 250 000 kronor, enligt Cecilia Hillström själv.

Arrangörerna av mässan, med galleristen Stefan Andersson i spetsen, anger inte vinsten som huvudsyfte för initiativet utan lovar att ett eventuellt överskott investeras i nästa års Market. Men för de deltagande gallerierna är tillställningen kommersiellt viktig. Många hoppas avsluta affärer redan innan mässan öppnar för den breda allmänheten på fredagen. På torsdagen bjuds nämligen de viktigaste kunderna – samlarna – in till en vip-visning som går under namnet First choice. Vip, vip, vip är vad gallerier ägnar sig åt för att skapa buzz, buzz, buzz. Samlarna ska känna sig utvalda och något mer insatta än oss övriga dödliga.

Karin Grundberg Wolodarski är reporter på Di och skriver om konst.

Di Sudoku

				5	
		7	4		9 6
4	5		2	3	
2	8			6	7
			1	4	
					8 5
			7	2	
					1 3
	4	1			3 6
		6			

Rutorna ska fyllas i så att varje rad, vågrätt och lodrätt, och varje 3x3-ruta, innehåller siffrorna 1–9 utan att någon siffra förekommer två gånger. **Lösningen finns på sista sidan i dagens tidning.**

SUSANNE BARK

susanne.bark@di.se

08-573 650 29

